

Daugybė laisvų darbo vietų – registruota net 66 tūkst. per mėnesį. Dar daugiau registruotų bedarbių – 195 tūkstančiai. Kodėl darbo ieškantieji asmenys neina dirbti? Kodėl darbdaviams pastarąjį pusmetį darbo rinką užtvindžius darbo pasiūlymais, žmonės apatiški ir jų nevilioja įsidarbinti?

„Vienareikšmiško atsakymo nėra. Pandemijos laikotarpiu iš esmės pasikeitė situacija darbo rinkoje, – aiškino Užimtumo tarnybos direktoriaus pavaduotojas Gytis Darulis. – Prastovose buvę darbuotojai, savarankiškai dirbantys asmenys, negalėję savo veiklą tęsti dėl apribojimų, persvarstė savo karjeros tolesnes galimybes. Kai kurie nusprendė nebegrįžti į buvusias darbo vietas dėl per mažo atlyginimo, darbo sąlygų ar sunkaus darbo, ypač vyresnio amžiaus darbuotojai ėmė vengti kontaktų dėl baimės susirgti. Dabar netiesioginę priežastį neįsidarbinti kai kurie asmenys mini ir tvarką, susijusią su skiepais bei testavimu“.

Darbo ieškantys žmonės yra įvairūs ir skirtingi – išsilavinimu, amžiumi, darbo patirtimi ir gyvenamąja vieta bei savo motyvacija. Dauguma Užimtumo tarnybos klientų – net 100,3 tūkst. – vyresni nei 45 metų amžiaus. Iš jų – 78,9 tūkst. 50+ darbingo amžiaus gyventojai (40,4 proc.) ir tarp jų beveik trečdalis – vyresni nei 60 metų.

Kuo ilgesnė darbo neturinčiųjų registruoto nedarbo trukmė, tuo didesnė jų dalis sutiktų dirbti nekvalifikuotą darbą. Ieškančių specialisto, paslaugų darbuotojo ar kvalifikuoto darbininko darbo skaičius, ilgėjant nedarbo trukmei, mažėja.

Kaip sakė G. Darulis, didėjant darbo ieškančiojo amžiui, auga nekvalifikuoto darbo ieškančių skaičius. Didžiausia tokių asmenų dalis – 55+ amžiaus grupėje. Nekvalifikuoto darbo pageidautų kas antras (49,7 proc.) vyresnio amžiaus klientas. Populiariausias yra pagalbinio darbininko ir valytojo darbas. Dešimtadalis (10,6 proc.) įsidarbintų pardavėjais ir apsaugos darbuotojais.

Kvalifikuoto darbininko pozicija domintų kas penktą (20,3 proc.) 50+ asmenį. Tai – daugiausiai lengvojo automobilio vairuotojo, traktorininko, apdailininko, staliaus, vairuotojo ekspeditoriaus darbas. Specialistais norėtų dirbti 18,7 proc. vyresnių klientų ir dažniausiai – administratoriais, pardavimo vadybininkais, apskaitininkais ir buhalteriais.

Net 82,7 tūkst. (42,4 proc.) visų klientų nedirba ilgiau nei metus ir 36,7 proc. iš jų neturi profesinio pasirengimo. 50+ asmenų grupėje kas antras (51,1 proc.) – ilgalaikis bedarbis. 16,6 proc. registruoto nedarbo trukmė – ilgesnė nei dveji metai.

„Kuo ilgesnis nedarbo laikotarpis, tuo sudėtingesnis perėjimas į užimtumą, tuo didesnės pastangos ir platesnis paslaugų spektras asmenims yra reikalingas. Su kompleksinių problemų turinčiais ilgalaikiais bedarbiais dirba atvejo vadybininkai“, – teigė direktoriaus pavaduotojas.

Šiais metais įsidarbinusių klientų vidutinė trukmė nuo registracijos Užimtumo tarnyboje iki neterminuoto įsidarbinimo – 10,5 mėn. Vyresniems nei 50 amžiaus asmenims įsidarbinti truko 2,5 mėn. ilgiau nei 30-49 metų ir beveik 6 mėn. ilgiau nei jaunimui.

Kvalifikacinė darbo neatitiktis yra viena svarbiausių priežasčių, kodėl laisvos darbo vietos lieka neužpildytos. Taip pat didelės reikšmės įsidarbinimui turi teritorija, kur gyvena darbo ieškantys asmenys ir kur sutelkta daugiausiai laisvų darbo vietų.

Rugsėjį kas antras darbo pasiūlymas – kvalifikuotiems darbininkams ir įrengimų bei mašinų operatoriams (52,3 proc. visų laisvų darbo vietų). Darbo pasiūlymai nekvalifikuotiems darbininkams sudarė kiek daugiau nei penktadalį (22,9 proc.), paslaugų darbuotojams ir pardavėjams – 12,4 proc., specialistams ir vadovams – 12,3 proc.

Nekvalifikuoto darbo ieško beveik trys penktadaliai (58,8 proc.) asmenų, kurių registruoto nedarbo trukmė – ilgesnė nei dveji metai. Viena laisva nekvalifikuoto darbo vieta tenka 13 tokio darbo ieškančių asmenų. Į vieną laisvą kvalifikuoto darbininko vietą galėtų pretenduoti 2 tokio darbo ieškantys, į pardavėjo ir paslaugų darbuotojo – 8 atitinkamo darbo ieškantys asmenys.

„Klientų nurodomos pagrindinės priežastys atsisakant teikiamų darbo pasiūlymų yra per mažas darbo užmokestis ir nepatogus susisiekimas su darbovieta. Gaunant minimalią algą dažnai reikia susimokėti ir visas transporto išlaidas, todėl žmogus apskaičiuoja, kiek jam lieka jo poreikiams patenkinti. Šiuo metu nemažai daliai potencialių darbuotojų yra svarbūs darbdavių siūlomi motyvaciniai naudų paketai – mokymai, kvalifikacijos kėlimo kursai, lanksčios darbo vietos ir lankstesni darbo grafikai, didesni atlyginimai, paslaugos (sveikatos

draudimui, skiepams, profilaktikai) ir kt.“, – kalbėjo G. Darulis.

Užimtumo tarnyba primena, kad paslaugos teikiamos visiems klientams, nepriklausomai nuo to, ar jie turi galimybių pasą. Viena iš teikiamų paslaugų – tarpininkavimas įdarbinant teikiamas kontaktiniu būdu jos neapribojant disponavimo šiuo dokumentu.

Tinkamo darbo pasiūlyme nėra nurodytos aplinkybės, susijusios su galimybių paso turėjimu. Šis pasas nėra kvalifikacinis reikalavimas, kurį darbdavys galėtų nurodyti laisvos darbo vietos aprašyme, ir kuris galėtų įtakoti sprendimą vertinant, ar darbo pasiūlymas atitinka tinkamą darbą.

Galimybių paso neturėjimas Užimtumo įstatyme nėra paminėtas ir prie svarbių pateisinamų priežasčių darbo ieškantiems asmenims atsisakant Užimtumo tarnybos paslaugų ar motyvuojant neatvykimo priimti darbo pasiūlymo arba atsisakant priimti darbo pasiūlymą. Tokį atsakymą pateikiantiems darbo ieškantiems asmenims, bus taikoma sąlyga dėl bedarbio statuso netekimo (be teisės į bedarbio statusą 6 mėn.).

